

OPINIA MERYTORYCZNO-DYDAKTYCZNA
dotycząca programu nauczania przedmiotu *muzyka*
w klasach 4-7 szkoły podstawowej

Informacje identyfikacyjne programu

Autor: Teresa Wójcik

Wydawnictwo: MAC Edukacja

Etap edukacyjny: II etap edukacyjny, szkoła podstawowa (klasy 4-7)

Opiniująca: dr Joanna Szejnabis-Zdyb (nauczyciel akademicki, metodyk nauczania muzyki w Instytucie Muzyki Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach)

Legalność i zgodność z przepisami prawa oświatowego

Opiniowany program nauczania jest zgodny i w pełni zintegrowany z Rozporządzeniem Ministra Edukacji w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej z dnia 11.03.2026 roku i spełnia wszelkie wymogi formalne określone w prawie oświatowym (Dz.U. z 2025 r. poz. 1043, 1160, 1837 oraz z 2026 r. poz. 187, 203).

Opinia

Opiniowany program nauczania jest poprawny pod względem konstrukcyjnym i merytorycznym. W koncepcji przyjętej przez Autorkę przewija się troska o zachowanie podmiotowości ucznia. Program charakteryzuje się układem spiralnym, polegającym na prezentowaniu treści zawartych w dokumencie w formie ośmiu, wymienionych poniżej działów, logicznie ze sobą połączonych, sukcesywnie zwiększających ilość podawanych informacji.

1. Ogólna charakterystyka programu nauczania
2. Charakterystyka Profilu absolwentki i absolwenta
3. Fragment podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej
4. Cele kształcenia i wychowania
5. Treści nauczania, sposoby osiągania celów i przewidywane osiągnięcia uczniów
6. Kryteria oceny osiągnięć uczniów
7. Metody sprawdzania osiągnięć i postępów uczniów
8. Kryteria oceny osiągnięć edukacyjnych uczniów w skali ocen szkolnych

W rozdziale pierwszym Teresa Wójcik przedstawiła ogólną charakterystykę prezentowanego programu nauczania. Autorka kładzie szczególny nacisk na praktyczne doświadczenia edukacyjne, sprzyjające wzmocnieniu szeregu kompetencji, m.in. kreatywności, komunikatywności i współpracy w zespole, dzięki którym uczeń rozwija swoją wrażliwość estetyczną oraz zainteresowania muzyczne. Formułując tezy programowe, Autorka zwraca uwagę na zasadność utrzymania parytetu przy przekazywaniu treści skierowanych zarówno do poszczególnych osób, jak i do grupy. W rozdziale poruszono również kwestie związane z warunkami koniecznymi do realizacji założeń programowych. Autorka porusza tutaj problematykę dotyczącą kompetencji nauczyciela, odnosi się do spraw związanych z wyposażeniem pracowni muzycznej, jak również podkreśla rolę szkoły w stwarzaniu dogodnych warunków do publicznych prezentacji umiejętności muzycznych nabytych przez uczniów.

Rozdział drugi dotyczy charakterystyki profilu absolwentki i absolwenta. Autorka odwołuje się w tym miejscu do dokumentu *Reforma26. Kompas jutra* opracowanego przez Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy, wprowadzającego zmiany w polskim systemie edukacji. Określa on, jakie kompetencje, wiedzę i postawy powinien posiadać uczeń

kończący dany etap edukacji. Autorka, akceptując treści wymienionego dokumentu, proponuje, aby działania nauczyciela zmierzały w kierunku wykształcenia ucznia będącego „osobą wszechstronnie rozwiniętą – intelektualnie, społecznie i emocjonalnie – zdolną do dalszego kształcenia oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym”.

W trzecim rozdziale Autorka zamieściła tekst „Podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej” z przedmiotu *muzyka*, co jest niewątpliwym ułatwieniem pracy nauczyciela w zakresie dostępu do tego dokumentu.

Rozdział czwarty został poświęcony celom kształcenia i wychowania, które są zgodne z obowiązującą podstawą programową.

W obszernym piątym rozdziale przedstawione zostały treści nauczania, sposoby osiągnięcia celów, przewidywane osiągnięcia ucznia i repertuar. Autorka posłużyła się tutaj, co jest godne uznania, formą prezentacji tabelarycznej. Układ treści został optymalnie dostosowany do wymiaru godzin określonego w ramowych planach nauczania (1 godzina tygodniowo w klasach 4–7). Materiał umieszczony w tabelach dotyczy form aktywności muzycznej, takich jak: śpiew, gra na instrumentach, taniec, ruch przy muzyce, słuchanie muzyki, twórczość muzyczna i ruchowa oraz wiedza z zakresu zasad muzyki, instrumentoznawstwa, wybranych zagadnień z historii muzyki, folkloru, tańców narodowych i towarzyskich. Zwracają uwagę propozycje repertuarowe przedstawione przez Autorkę. Utwory zostały podzielone tematycznie na: pieśni patriotyczne i historyczne, pieśni artystyczne i piosenki o kompozytorach, pieśni ludowe, kanony, kolędy, pastorałki i piosenki świąteczne, pieśni i piosenki oparte na rytmach tanecznych, piosenki o tematyce dziecięcej i młodzieżowej oraz kalejdoskop polskiej piosenki estradowej, piosenki filmowe i kabaretowe. Należy podkreślić, że Teresa Wójcik wprowadziła do tego repertuaru wiele nowych piosenek, w tym skomponowanych przez Pawła Gosposia, co należy uznać za bardzo pozytywne.

Rozdział szósty porusza kwestie związane z kryteriami oceny osiągnięć ucznia z przedmiotu muzyka. Autorka jawi się jako zwolenniczka tradycyjnego modelu oceniania, słusznie konstatując, że „podlegające ocenie osiągnięcia edukacyjne uczniów powinny być wskazówką dla nauczyciela do weryfikacji przez niego form i metod pracy”.

Rozdział siódmy poświęcony został metodom sprawdzania osiągnięć i postępów ucznia. Teresa Wójcik wskazuje, które elementy powinny być przedmiotem kontroli, wymieniając: umiejętności praktyczne, wiedzę z zakresu zasad muzyki i kultury muzycznej, aktywność na zajęciach, pracę z zeszytem, odpowiedź ustną, projekt muzyczny oraz pracę pozalekcyjną.

W rozdziale ósmym Autorka, pozostając przy tematyce oceniania osiągnięć edukacyjnych, skupia się na kwestiach dotyczących przyjęcia właściwych kryteriów ich opiniowania, z zastosowaniem skali ocen szkolnych.

Wnioski i rekomendacja końcowa

Opiniowany program nauczania Muzyka 4-7 autorstwa Teresy Wójcik jest rzetelnie skonstruowanym narzędziem dydaktycznym, przeznaczonym dla nauczyciela przedmiotu muzyka. Realizuje zalecenia nowoczesnej pedagogiki muzycznej, pobudza kreatywność, buduje poczucie sprawczości u ucznia, wspierając jego samodzielność.

Program uwzględnia kluczowe dla nowej podstawy programowej moduły i role ucznia:

- Uczeń jako twórca i wykonawca: rozbudowane propozycje indywidualnej i zespołowej ekspresji (śpiew, gra na instrumentach, ruch, improwizacja).
- Uczeń jako słuchacz i uczestnik kultury: świadomy i krytyczny odbiór muzyki o zróżnicowanej stylistyce (od muzyki klasycznej po współczesną kulturę popularną).
- Uczeń w relacji ze sobą i innymi: dobrostan ucznia oraz silne zorientowanie na budowanie kompetencji społecznych i sprawczości poprzez grupowe projekty muzyczne.

Dużą wartość przedstawia holistyczne potraktowanie treści nauczania, stwarzające płaszczyznę korelacji międzyprzedmiotowej. Autorka, formułując koncepcję swojego programu, wyraźnie odchodzi od encyklopedycznego traktowania wiedzy na rzecz praktycznego doświadczenia muzyki, z zachowaniem odpowiednich proporcji pomiędzy teorią a praktyką. Kładzie nacisk na metody warsztatowe, techniki aktywnego słuchania oraz improwizację. Stawia także jasne wskazówki dotyczące indywidualizacji procesu nauczania, uwzględniając potrzeby uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE) oraz uczniów szczególnie uzdolnionych. Zaproponowane kryteria oceniania skupiają się na zaangażowaniu, wysiłku i indywidualnym rozwoju ucznia, a nie wyłącznie na jego wrodzonych uzdolnieniach słuchowych, co jest bezpośrednią rekomendacją nowych standardów.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, opiniuję program pozytywnie i wnioskuję o dopuszczenie go do użytku szkolnego w klasach 4–7 szkoły podstawowej.